

Aviation's center of gravity continues to shift eastward, with 7 of the top 10 increasing origin-destination passenger markets located in Asia. China's, Indonesia's, India's domestic air passenger markets demonstrate the highest rise in journeys numbers.

Globalization processes lead to formation the global strategic airlines alliance. Today 61,2% of world air passenger market are provided by 3 largest strategic alliances Star Alliance, SkyTeam u Oneworld. The carriers that are the part of strategic alliances work in more than 1000 destinations. Star Alliance operates a fleet of approximately 4657 aircraft, serve more than 1330 airports in 192 countries and carries 641,1 million passengers per year on more than 18500 daily departures. SkyTeam makes more than 17000 daily departures by 3054 aircrafts in 177 airports in 177 countries. Oneworld operates in 1016 airports in 161 countries and carries 13800 daily departures.

Air transport boosts economic development. The ongoing increase in unique city-pair routes has enable a corresponding increase in the flow of goods, people, capital, technology and ideas. The number of unique city-pair connections have exceeded 16600 and almost double the connectivity by air 20 year ago. Another impact of aviation on the wider economy is the influence that increased airline activity has on job creation, in the aviation value chain and in other, related sectors, as spending ripples through the economy. It is estimated that aviation supported 63 million jobs in 2015 and underpinned \$2,7 trillion of GDP.

In the short term, the global air transportation market characterized by increasing cooperation and activation of strategic alliances activities, which are aimed to provide services that best meet the needs of passengers in terms of globalization.

Keywords: *transport, aviation, passenger traffic, freight traffic, globalization, airport, airline, world economic area, passenger traffic market*

УДК 330.35(479.22)

R. Putkaradze

ECONOMIC GROWTH AND THE CHALLENGES OF GETTING CLOSER WITH THE EU FOR GEORGIA

Gross domestic product is one of the key indicators for determining the level of socio-economic development and standard of living. The volume of gross domestic product (GDP) and gross domestic product (GDP) per capita shows the stage of economic development of the country, while the real GDP growth rate determines whether the country will achieve high level of development in a certain period. The countries characterized with high real GDP growth rates move from the list of developing countries into the list of developed ones. Georgia also faces the challenge to get closer to the status of developed country step by step. A number of countries of international commonwealth managed to achieve the above goal due to impressive GDP growth rate.

Key words: *gross domestic product (GDP), gross domestic product (GDP) per capita, economic development, Association Agreement, competitiveness*

Georgia is located at the crossroads of Europe and Asia. After regaining its independence the country is actively seeking to deepen trade and economic ties with the foreign countries, especially with the countries of the European Union. As it's known, Association Agreement between Georgia and the European Union was signed on June 27, 2014 in Brussels. Approximately 80% of the obligations of the Association Agreement (including Deep and Comprehensive Free Trade Area (DCFTA)) went into force on

September 1, 2014. Ratification process of the Georgia-European Union Association Agreement by the member states successfully ended at the end of 2015. We believe that the Association Agreement and getting closer to the EU will contribute to the gradual growth of Georgia's GDP.

Georgia is a developing country. According to the official data of 2014 GDP per capita (in current prices) amounted to 3 759 US dollars and showed a significant increase compared to previous years, but this figure is considerably lower compared to the corresponding indicator of advanced European countries. It raises the question, how long it will take Georgia to be like European countries with its economy and socio-economic development.

For international comparison we choose the European countries with the number of population more or less equal to Georgia's. These countries are Croatia, Estonia, Latvia, Lithuania, Slovenia, Slovakia, Finland and Ireland (see. Table 1).

Table 1.

GDP growth rates for the EU member states and Georgia

	Number of population, mln.	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Georgia	3,72	6,2	7,2	6,4	3,4	4,6	2,8
European Union	510	2,1	1,7	-0,5	0,2	1,6	2,2
Croatia	4,2	-1,7	-0,3	-2,2	-1,1	-0,5	1,6
Latvia	2	-3,8	6,2	4	2,9	2,1	2,7
Lithuania	2,9	1,6	6	3,8	3,5	3,5	1,8
Estonia	1,3	2,3	7,6	4,3	1,4	2,8	1,4
Slovenia	2	1,2	0,6	-2,7	-1,1	3,1	2,3
Slovakia	5,4	5	2,8	1,7	1,5	2,6	3,8
Finland	5,5	3	2,6	-1,4	-0,8	-0,7	0,2
Ireland	4,6	2	0,1	-1,1	1,1	8,5	26,3

Source: International Monetary Fund, Eurostat, Geostat

Based on Georgian and international statistical information presented, we discuss three scenarios of economic development of Georgia. We applied to GDP growth rate in Georgia in recent years (2010-2015) - minimum (2.8%), maximum (7.2%) and average (5.1%) growth rates. It's to be noted that Georgia, after regaining its independence, had high growth rates (10% and more) in some years; for instance, in 2003 economic growth rate amounted to 11%, in 2007 – 12%, etc.

According to the preliminary data by the World Economic Forum, in 2016 Ireland has the highest economic growth rate (4.5%) among the European countries followed by Romania - 4.2%, Malta - 3.9%, Luxembourg - 3.8%, Poland - 3.5%, Sweden 3.2%, Slovakia - 3.2%, Latvia - 3.1%, Lithuania - 2.9%, and Spain - 2.8%. However, GDP per capita is much higher in European countries than in Georgia. Therefore, in terms of equal growth rates, revenues of European countries in nominal terms will experience higher increase.

Let's briefly consider the impact of the above economic growth rates for Georgia. First scenario – according to official statistics of Georgia, average GDP growth rate in recent 5 years was 5.1%, which is not small at all when compared to the growth rate of other countries in the region and in Europe. It's good if the growth rate tendency is maintained and GDP per

capita in Georgia increases with higher rates. In such case, it will take Georgia about 40-50 years to achieve the set goal.

The second scenario, the maximum GDP growth rate for the last ten years was 7.2% (2011). If such growth rate will be maintained in future, it will take less to achieve the goal.

The third scenario, minimum GDP growth rate for the last five years was 2.8%. In terms of such growth rate, it will take Georgia 60-70 years on average to get closer to the average development level in the European Union, which means that such growth is not favorable for Georgia.

It's not easy to achieve 10% annual growth of GDP in Georgia but the country has the potential due to its natural resources and geographical location. In terms of such growth rate and taking into consideration the current population growth rate, in 20-25 years GDP per capita in Georgia will be equal to the corresponding indicator of several EU countries. But achieving such growth rate requires proper economic policy including encouragement of local production as well as attraction of foreign direct investment. All this will contribute to improvement of socio-economic living standards in Georgia and dealing with a number of local and international challenges. We actually think that 5% and higher growth of GDP in Georgia is realistic.

Therefore, the goal of Georgia to get its economy closer to the European countries in terms of economic development is quite difficult, but achievable. Thus, Georgia with its economic growth rate can take leading position in the region and Europe. It's a topic for another study, but it should be said that there is a need for Georgia to increase competitiveness of its economy.

List of references

1. Putkaradze R. Trade and Economic Relations of Georgia: Problems and Perspectives / R. Putkaradze. - Tbilisi : Universali, 2010
 2. Putkaradze R. Directions of International Trade Development under Globalization / R. Putkaradze // Georgian Economy. - 2007. - № 5
 3. Globalization and Economic Development of Georgia: Challenges and Possibilities : Collection of papers. - Tbilisi : Universali, 2008.
 4. The EU – Georgia Association Agreement [Electronic resource]. – Mode of access : http://eeas.europa.eu/delegations/georgia/eu_georgia/association_agreement/index_ka.htm
 5. Guide to the Georgia–EU Association Agreement (frequently asked questions) 2014 [Electronic resource]. – Mode of access : http://eeas.europa.eu/delegations/georgia/eu_georgia/association_agreement/index_ka.htm
 6. Foreign Trade of Georgia, National Statistics Office of Georgia, 2014
 7. The European Union explained. Europe 2020: Europe's growth strategy. - Brussels, 2013.
- Submitted: 17/10/2016.

Р. Путкардзе

ЕКОНОМІЧНЕ ЗРОСТАННЯ І ВИКЛИКИ НА ЗБЛИЖЕННЯ З ЄС ДЛЯ ГРУЗІЇ

Валовий внутрішній продукт є одним з ключових показників для визначення рівня соціально-економічного розвитку та рівня життя. Обсяг валового внутрішнього продукту (ВВП) і валового внутрішнього продукту (ВВП) на душу населення показує етап економічного розвитку країни, в той час як темпи зростання реального ВВП визначають, чи досягає високого рівня розвитку країна в певний період. Країни, які

характеризуються високими темпами зростання реального ВВП мають можливість перейти зі списку країн, що розвиваються в список розвинених. Грузія також стикається з проблемою, щоб наблизитися до статусу розвинутої країни. Ряду країн міжнародного співтовариства вдалося досягти вищезазначеної мети через вражаючі темпи зростання ВВП. Грузія розташована на перехресті Європи та Азії. Після відновлення незалежності країна активно прагне до поглиблення торговельно-економічних зав'язків із зарубіжними країнами, особливо з країнами Європейського Союзу. Як відомо, було підписано Угоду про асоціацію між Грузією і Європейським Союзом 27 червня 2014 року в Брюсселі. Близько 80% зобов'язань за Угодою про асоціацію (в тому числі поглибленої зони вільної торгівлі (DCFTA)) вступило в чинність 1 вересня 2014 р. Процес ратифікації угоди про асоціацію між Грузією і ЄС з боку держав-членів успішно завершився в кінці 2015 році. Ми вважаємо, що угода про асоціацію та наближення до ЄС сприятиме поступовому зростанню ВВП Грузії. Грузія є країною, що розвивається. За офіційними даними 2014 року ВВП на душу населення (в поточних цінах) склав 3 759 доларів США, що значно більше у порівнянні з попередніми роками, але значно нижче в порівнянні з відповідним показником передових європейських країн. Виникає питання, скільки часу потрібно буде Грузії, щоб бути, як європейські країни за економічним та соціально-економічним розвитком. Для міжнародного порівняння ми вибрали європейські країни з чисельністю населення більш-менш рівній Грузії. Ці країни: Хорватія, Естонія, Латвія, Литва, Словенія, Словаччина, Фінляндія та Ірландія (див. Таблицю 1).

Таблиця 1.

Темпи зростання ВВП для країн-членів ЄС та Грузії

	Чисельність населення, млн., осіб	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Грузія	3,72	6,2	7,2	6,4	3,4	4,6	2,8
ЕС	510	2,1	1,7	-0,5	0,2	1,6	2,2
Хорватія	4,2	-1,7	-0,3	-2,2	-1,1	-0,5	1,6
Латвія	2	-3,8	6,2	4	2,9	2,1	2,7
Литва	2,9	1,6	6	3,8	3,5	3,5	1,8
Естонія	1,3	2,3	7,6	4,3	1,4	2,8	1,4
Словенія	2	1,2	0,6	-2,7	-1,1	3,1	2,3
Словакія	5,4	5	2,8	1,7	1,5	2,6	3,8
Фінляндія	5,5	3	2,6	-1,4	-0,8	-0,7	0,2
Ірландія	4,6	2	0,1	-1,1	1,1	8,5	26,3

На основі представленої грузинської та міжнародної статистичної інформації, ми розглянемо три сценарії економічного розвитку Грузії.

Ми зафіксували серед темпів зростання ВВП в Грузії в останні роки (2010-2015) - мінімальний (2,8%), максимум (7,2%) і середній (5,1%) темпи зростання. Тому, слід зазначити, що Грузія, після відновлення незалежності, мала високі темпи зростання (10% і більше) ще кілька років; наприклад, в 2003 році темпи економічного зростання становили 11%, в 2007 році - 12% і т.д.

За попередніми даними Всесвітнього економічного форуму, в 2016 році Ірландія має найвищий темп економічного зростання (4,5%) серед європейських країн, далі

слідують Румунія - 4,2%, Мальта - 3,9%, Люксембург - 3,8%, Польща - 3,5%, Швеція 3,2%, Словаччина - 3,2%, Латвія - 3,1%, Литва - 2,9%, а Іспанія - 2,8%. Проте, ВВП на душу населення в європейських країнах значно вище, ніж в Грузії. Тому, з точки зору рівних темпів зростання, доходи європейських країн в номінальному вираженні будуть набагато більшими.

Давайте коротко розглянемо вплив зазначених вище темпів економічного зростання на економіку Грузії. Перший сценарій - за даними офіційної статистики Грузії, середній темп зростання ВВП за останні 5 років склав 5,1%, що не менш ніж, темпи зростання інших країн в регіоні і в Європі. Це добре, якщо тенденція темпів зростання збережеться і ВВП на душу населення в Грузії зростатиме більш високими темпами, це дозволить Грузії близько через 40-50 років досягти поставленої мети.

Другий сценарій, максимальний темп зростання ВВП за останні десять років склав 7,2% (2011). Якщо такий темп зростання збережеться і в майбутньому, буде потрібно менше років для досягнення мети.

Третій сценарій, мінімальний темп зростання ВВП за останні п'ять років склав 2,8%. З точки зору такого темпу зростання, Грузії потрібно буде 60-70 років в середньому, щоб стати ближче до середнього рівня розвитку в Європейському Союзі, а це значить, що таке зростання не є сприятливим для Грузії. Для Грузії не легко досягти 10% щорічного зростання ВВП, але країна має потенціал, завдяки своїм природним ресурсам та географічному положенню. З точки зору такої швидкості зростання і з урахуванням нинішніх темпів зростання чисельності населення, через 20-25 років ВВП на душу населення в Грузії буде дорівнювати відповідному показнику ряду країн ЄС. Але досягнення такого темпу зростання вимагає належної економічної політики, в тому числі заохочення місцевого виробництва, а також залучення прямих іноземних інвестицій. Все це буде сприяти поліпшенню соціально-економічного рівня життя в Грузії і вирішенню цілого ряду місцевих і міжнародних проблем. Насправді ми вважаємо, що зростання ВВП - 5% і вище в Грузії є реалістичним. Таким чином, метою Грузії є наближення її економіки до економічного розвитку європейських країн – це дуже складне, але цілком досяжне завдання. Таким чином, Грузія, з існуючими темпами економічного зростання може зайняти лідируючі позиції в регіоні і Європі. Це тема окремого дослідження, але слід зазначити, що першочергове завдання для Грузії - це підвищення рівня конкурентоспроможності економіки.

Ключові слова: валовий внутрішній продукт (ВВП), валовий внутрішній продукт (ВВП) на душу населення, економічний розвиток, Угода про асоціацію, конкурентоспроможність

УДК 339.56(477:4-6ЄС)

О.А. Беззубченко, Я.О. Хоцька

ОЦІНКА ПЕРСПЕКТИВ РОЗВИТКУ МІЖРЕГІОНАЛЬНИХ ТОРГОВО-ЕКОНОМІЧНИХ ЗАВ'ЯЗКІВ УКРАЇНИ З КРАЇНАМИ ЄС

У статті використано метод кореляційно-регресійного аналізу для оцінки залежності результуючого показнику економіки країни від параметрів міжрегіональних зав'язків. Для аналізу використано структуру експорту України і визначено групи товарів з найбільшими обсягами поставок за межі країни, для виявлення залежності від міжрегіональних ринків країн Європейського Союзу. Для визначення перспектив зростання обсягів міжрегіональної торгівлі між Україною та